

DOI: 10.18261/issn.1903-2285-2016-01-02

PEER REVIEWED

Sundhedskompetence (*Health literacy*) – teori, forskning og praksis

Health Literacy – Theory, Research and Practice

“Sundhedskompetence er personers viden, motivation og kompetence til at finde, forstå, vurdere og anvende information om sundhed.

Sundhedskompetence er afgørende for de beslutninger der tages vedrørende sundhed, forebyggelse og behandling”

Maindal et al, Sørensen et al, Nutbeam D. mfl

Hvad er sundhedskompetence?

- Læse og forstå information i indkaldelsen
- Finde sundhedsinformation på nettet
- Forstå resultatet af en Maxwatt-test eller en blodprøve
- Analysere fordele og ulemper ved rygestop
- Forholde sig kritisk til information fra lægen, naboen og familiejournalen
- Navigere til den rette behandler og behandling ved forværring/ændring

Hvad ved vi om betydningen af sundhedskompetence?

Lav health literacy har sammenhæng med...

- Utilstrækkelig viden om sundhedsvæsenets muligheder, øget hospitalisering
- Forkert brug af sundhedsvæsenet
- Dårligere selvvalgt helbred
- Dårligere sundhedsvaner
- Helbredsmæssige effekter, fx HbA1C

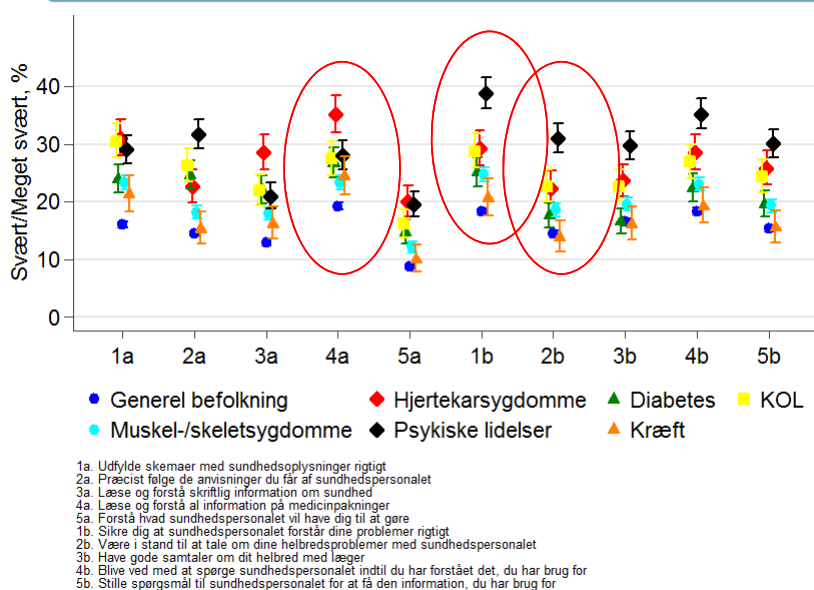
De Walt DA, et al. *Literacy and health outcomes: a systematic review of the literature*. J Gen Intern Med 2004;12:1228-39.
Friis, Maindal et al, Olesen et al....

Sundhedskompetence

- Mellem 9 og 20 % af den danske befolkning oplever, at det **er svært at forstå** forskellige former for sundhedsinformation, så man ved hvad man skal gøre.
- De oplever også, at det kan **være svært at snakke godt med sundhedspersonale** og få stillet de spørgsmål, som kan gøre det nemmere at forstå f.eks. hvordan man skal håndtere en sygdom.

Sundhedskompetence og kroniske sygdomme

Steno Diabetes Center Copenhagen

Sundhedskompetence og sundhedsadfærd

Research Article

The Relationship between Health Literacy and Health Behaviour in People with Diabetes: A Danish Population-Based Study

Karina Friis,¹ Benedicte Donslund Vind,¹
Rebecca K. Simmons,^{2,3,4} and Helle Terkildsen Maindal^{5,6}

Personer med diabetes som finder det svært at forstå sundhedsbudskaber, og forstå sundhedsprofessionelle

Odds for inaktivitet
(OR: 3.43, 95% CI: 2.14–5.51)

Odds for usund kost adfærd
(OR: 3.01, 95% CI: 1.63–5.58).

9

Diabetesforeningens motivationsgrupper og sundhedskompetence

- Alder 64 år
- 41% mænd
- 28% lavt uddannede
- 17% højt uddannede
- BMI 31 m/h²

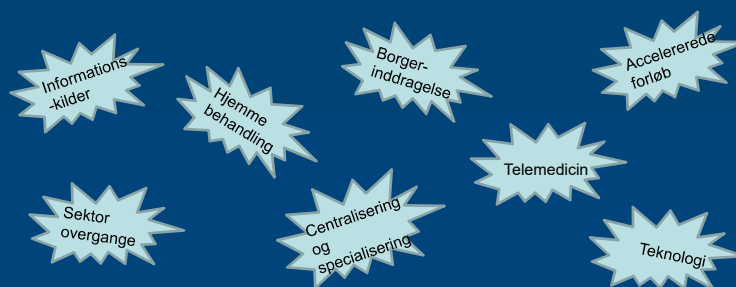
10

Diabetesforeningens motivationsgrupper og sundhedskompetence

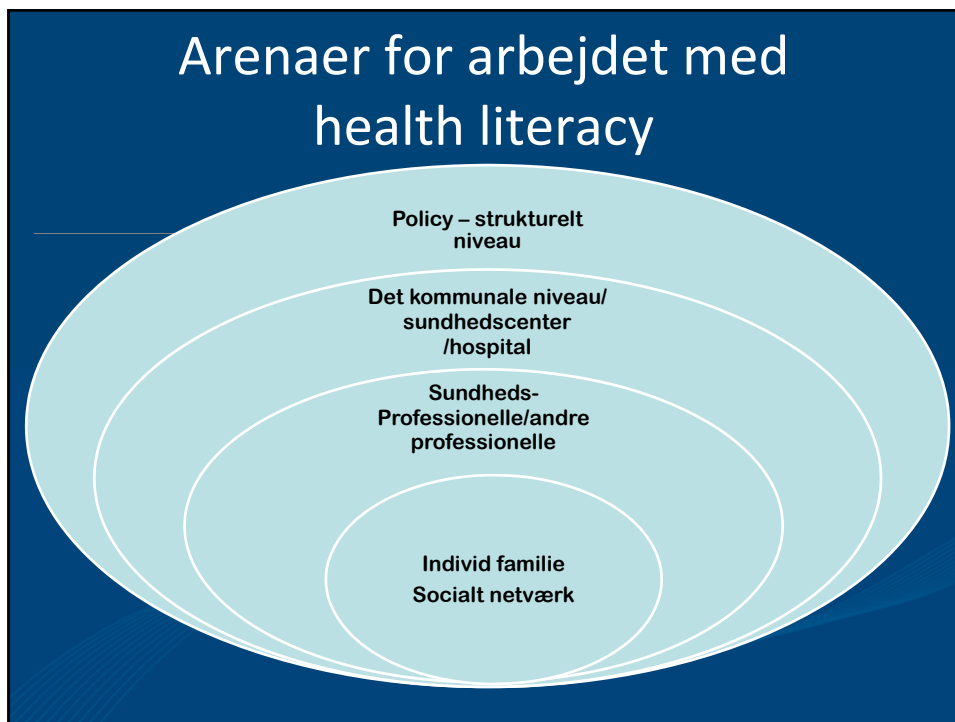
- Utilstrækkelig SK: 18 (10%)
- Problematisk SK: 44 (26%)
- Tilfredsstillende SK: 110 (64%)

11

Sundhedskompetence og et sundhedssystem i forandring

Arenaer for arbejdet med health literacy

Forandringsmekanismer

Eksempler på interventioner

- Prædiabetes projekt i Hørsholm
- Fokus på transformering af processer gennem dialog og desorientering af borgere og kritisk refleksion
 - At give gode eksempler
 - At al viden skal være brugbar
 - At begrænse mængden af information
 - At anvende billeder/tegninger og illustrationer

Heart Skills and health literacy - improving cardiac rehabilitation services through co-creation

A PhD project on health literacy by Anna Aaby
Main supervisor: Helle Terkildsen Malindal

- Sundhedskompetence
profiler af ca 120 borgere
i hjerterehab
- Kvalitative interviews med borgere
- Ekspertmøder med borgere, fagpersoner og ledelse

